

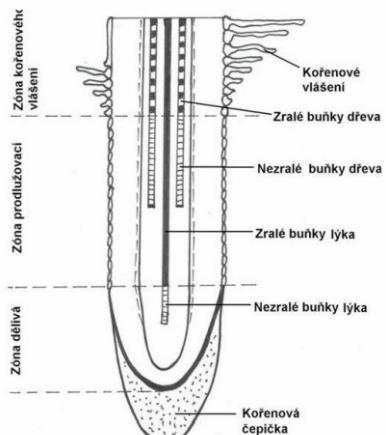
Otázka 4. – Stavba rostlinného těla

- Pletiva – soubory buněk s charakteristickou stavbou plnící funkce
- Dělení pletiv
  - Pravá – vznikla dělením buněk
  - Nepravá – vznikla druhotným seskupením volných buněk
  - Dělivá – zachovalá dělivá schopnost
  - Trvalá – vznikají činností dělivých pletiv
  - Parenchym – stejná šířka a délka buněk
  - Prozenchym – podélné protáhlé buňky
  - Kolenchym – ztloustlé buněčné stěny v rozích buněk
  - Sklerenchym – silné buněčné stěny
- Systémy pletiv
  - Dělivá
    - Umožňují růst rostlin
    - Trvalá či dočasná schopnost dělení buněk
  - Krycí
    - Chrání rostliny před vnějším prostředím
    - Jsou tvořeny pokožkou, chlupy, průduchy
  - Vodivá
    - Transport vody a živin po celém rostlinném těle
    - Jsou tvořeny cévními svazky
  - Základní
    - Prostor mezi krycími a vodivými
    - Pevnost, pružnost, ukládání zásobních látek
- Typy rostlinného těla
  - Stélka
    - Tělo nižších rostlin
    - Rasy, mechrosty, houby, lišejníky
  - Kormus
    - Tělo vyšších rostlin
    - Kořen, stonek, list

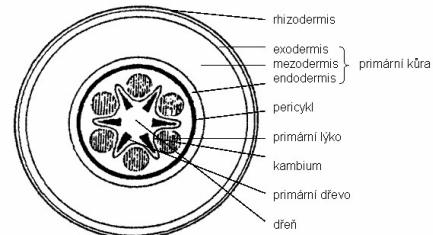
Rostlinné orgány

1. Vegetativní orgány

- Kořen, stonek, list
- Zajišťují životní funkce
- Kořen
  - Podzemní orgán, přijímá minerální látky a vodu
  - Nenese listy, nemá kutikulu ani průduchy, neprobíhá zde fotosyntéza
  - Nasávací, vodivá a zásobní funkce
  - Tvary kořene
    - Nitkovitý
    - Válkovitý
    - Vřetenovitý
    - Řepovitý
  - Kořenové systémy
    - Allorhizie
      - Hlavní kořen s postranními
      - Dvouděložné rostliny
    - Homorhizie

- Svazek stejně velkých kořenů
  - Jednoděložné rostliny
- Podélný řez kořenem
  - Absorpční zóna – kořenové vlásky
  - Prodlužovací zóna – intenzivní růst kořene
  - Dělivá zóna – kořenová čepička
- Příčný řez kořenem
  - Kořenová pokožka
  - Primární kůra
  - Pericykl
  - Cévní svazek
  - Dřeň
- Modifikace kořene
  - Zásobní – hromadí zásobní látky
  - Vzdušné – přijímání vlhkosti
  - Příčepivé – přichycení
  - Haustoria – parazité
- Využití kořene
  - Potrava
  - Krmivo
  - Potravinářský průmysl
  - Léčiva
  - Čistírny odpadních vod
- Stonek
  - Obvykle nadzemní orgán, zajišťuje optimální polohu
  - Nese listy a pupeny, má vyvinutá vodivá a mechanická pletiva
  - Rozvádí minerální látky z kořenu do listů
  - Místa, kde listy přisedají ke stonku se nazývá uzliny, mezi nimi jsou články
  - Stonek s listy se nazývá prýt
  - Stonek bylin
    - Dužnatý stonek, měkká pletiva
    - Lodyha – listy po celé délce
    - Stéblo – dutý stonek rozdelený kolénky
    - Stvol – listy jen na spodním stonku
    - Přímý
    - Plazivý
    - Popínavý
  - Stonek dřevin
    - Dřevnatý stonek, zdřevnatělá pletiva
    - Druhotné tloustnutí – kambium (letokruhy)
    - Strom – kmen a koruna
    - Keř – větvení od země
    - Polokeř – horní část je dužnatá
  - Modifikace stonku
    - Oddenek
    - Oddenkové hlízy
    - Stonkové hlízy
    - Šlahouny
    - Stonkové úponky
    - Brachyblasty
    - Kolce
  - Využití stonku
    - Potrava, krmivo

- Surovina pro průmysl
- List
  - Postranní orgán stonku
  - Zelený, má omezený růst
  - Fotosyntéza, transpirace, výměna plynů
  - Z čepele, žilnatiny a řapíku – bez řapíku se označují jako přisedlé
  - Dvoulící – každá strana listu má jinou barvu
  - Jednolící – obě strany listu mají stejnou barvu
  - Střídavé – z jedno uzliny vyrůstá jeden list
  - Vstřícné – z jedné uzliny vyrůstají dva listy proti sobě
  - Přeslenité – z jedné uzliny vyrůstá více listů
  - Jednoduché, složené
  - Heterofylie
    - Na jedné rostlině se nachází několik odlišných tvarů a velikostí listů
    - Břečtan
  - Přičný řez listem
    - Pokožka – kutikula, průduchy
    - Mezofyl – palisádový a houbový parenchym
    - Cévní svazky – žilnatina
  - Modifikace listu
    - Děložní listy
    - Trny
    - Listové úponky
    - Cibule
    - Listeny
    - Plevy a pluchy
  - Využití listu
    - Potrava
    - Koření
    - Léčiva
    - Surovina pro průmysl

2. Generativní orgány

- Květ, semeno, plod
- Květ
  - Slouží k pohlavnímu rozmnožování krytosemenných rostlin
  - Části květu
    - Květní stopka – upevňuje květ ke stonku
    - Květní lůžko – vyrůstají z toho květní obaly
    - Květní obaly – chrání vnitřní část květu
    - Reprodukční orgány – podílejí se na rozmnožování
  - Reprodukční orgány
    - Tyčinky
      - Samičí pohlavní orgány
      - Produkují pylová zrna
      - Nitka a prašník
    - Pestík
      - Samičí pohlavní orgány
      - Semeník – vajíčka
      - Čnělka
      - Blizna – zachycení a klíčení pylových zrn
  - Květní diagramy a vzorce

- Znázorňují počet orgánů, pohlaví, souměrnost
- Dělení květů podle souměrnosti
  - Souměrné
  - Pravidelné
  - Asymetrické
- Dělení květů podle pohlavnosti
  - Dvoupohlavní
  - Jednopohlavní
- Dělení květů podle způsobu opylení
  - Větrosnubné
  - Hmyzosnubné
- Využití květu
  - Potrava
  - Léčiva
  - Parfémy a krémy
- Květenství
  - Soubor květů na stejném stonku
  - Hlavní stonek – hlavní vřeteno, větví se na postranní vřetena
  - Jednoduchá květenství
    - Hroznovitá
    - Vrcholičnatá
  - Složená
    - Lata z vijanů
    - Složený okolík
- Plod
  - Rozmnožovací orgán krytosemenných rostlin
  - Vyživuje a chrání semena
  - Semena
    - Vznikají po oplození vajíčka
    - Osemení
    - Živné pletivo
    - Zárodek
  - Oplodí
    - Okolo semena
    - Dužnaté
  - Plodenství
    - Soubor plodů vzniklý z květenství
    - Ananas
  - Dělení plodu podle vzniku
    - Pravé – vznikají přeměnou pestíku
    - Nepravé – vznikají přeměnou pestíku a jiné části květu
  - Šíření semen a plodů
    - Vlastními silami – vymršťování
    - Větrem
    - Vodou
    - Živočichy
    - Člověkem
  - Využití
    - Potrava
    - Koření
    - Léčivo